

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, ...26...IX...2011...

RPO-673478-III/II/EP

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

Uprzejmie informuję Panią Minister, że kierowane są do mnie postulaty, dotyczące zadośćuczynienia za represje osobom represjonowanym za walkę o wolną Polskę w latach 1980-1989, m.in. poszkodowanym w wyniku akcji pacyfikacyjnej w Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”.

Związek Stowarzyszeń Osób Represjonowanych w latach 1980-1989 im. ks. Jerzego Popiełuszki od szeregu lat domaga się objęcia przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 ze zm.) również osób walczących o niepodległość Polski oraz represjonowanych z powodów politycznych w latach 1980 -1989.

Osoby te często wskutek doznanych represji utraciły szanse na zapewnienie sobie odpowiedniego poziomu zabezpieczenia na wypadek starości lub niezdolności do pracy i obecnie żyją w bardzo trudnych warunkach materialnych. Problemu tego nie rozwiązało wejście w życie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 (Dz. U. Nr 91, poz. 741 ze zm.), która przyznaje uprawnienia wyłącznie dla rodzin osób, które" poniosły śmierć w trakcie wystąpień wolnościowych, w latach 1956-1989, w obronie wolności i godności człowieka oraz praw obywatela. Ograniczona jest także możliwość przyznawania takim osobom świadczeń wyjątkowych na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Również analiza uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2011 r. stwierdzającego niekonstytucyjność dekretu o stanie wojennym oraz dekretu o postępowaniach szczególnych (K 35/08, OTK ZU nr 2/A 2011, poz. 11) nie

stwarza podstaw do rozszerzenia kręgu beneficjentów w stosunku do obowiązującej ustawy kombatanczej. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego ma bezpośrednią doniosłość w sferze prawa karnego. Umożliwia ono na żądanie zainteresowanych wznowienie postępowań karnych, w których stosowane były przepisy prawa represyjnego zawarte w zakwestionowanych dekretach.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokonało analizy roszczeń, związanych z okresem 1939 - 1989, różnych grup społecznych. W „Założeniach nowelizacji prawa kombatanczego”, przyjętych przez Radą Ministrów w dniu 27 marca 2007 r., zawarta została część informacyjna, zawierająca oczekiwania poszczególnych grup społecznych. Wśród nich są między innymi: osoby deportowane do pracy przymusowej, małoletnie ofiary wojny tzw. cywilne ofiary wojny, osoby wysiedlone w czasie wojny ze swego miejsca zamieszkania, osoby rozminowujące kraj w latach 1945-56, ofiary akcji Wisła, przymusowo pracujący żołnierze batalionów budowlanych, junacy Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, żołnierze-górnicy. Wybrano tylko niektóre z tych grup, które zostały określone min. uchwałą Sejmu z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie pomocy państwa dla represjonowanych uczestników walk o niepodległość z lat 1944-1989, znajdujących się obecnie w bardzo trudnych warunkach materialnych (M. P. Nr 26, poz. 282). Ponadto nową kategorią beneficjentów projektowanej ustawy mieli zostać działacze opozycji wobec dyktatury komunistycznej.

Projekt Założeń był przedmiotem szerokich konsultacji społecznych, głównie w środowiskach kombatantów i osób represjonowanych. Na podstawie założeń nowelizacji prawa kombatanczego, opracowany został projekt ustawy o uprawnieniach kombatantów, uczestników walki cywilnej lat 1914 - 1945, działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej oraz niektórych ofiar represji systemów totalitarnych. Obecnie, jak wynika z informacji udzielonych Rzecznikowi, w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace w tym zakresie.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. nr 14. poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w kwestii wprowadzenia regulacji ustawowej dotyczącej zadośćuczynienia osobom represjonowanym w czasach PRL.

Łeuz wyrosy szcembu

Zena Jipoum